

Nội dung bài viết

1. [Hoạt động cơ bản - Bài 16A Tiếng Việt lớp 5 VNEN](#)
2. [Hoạt động thực hành - Bài 16A Tiếng Việt VNEN lớp 5](#)
3. [Hoạt động ứng dụng - Bài 16A Tiếng Việt 5 VNEN](#)

Hoạt động cơ bản - Bài 16A Tiếng Việt lớp 5 VNEN

1. Quan sát tranh và nói về công việc của người thầy thuốc

- a. Mỗi bức tranh vẽ gì?
- b. Em thường được bác sĩ chăm sóc khi nào?
- c. Cảm xúc của em khi nhận được sự chăm sóc ấy?

Trả lời:

a. Nội dung của mỗi bức tranh:

- Tranh 1: Bác sĩ đang khám bệnh cho em bé
- Tranh 2: Bác sĩ đến tận làng bản để thăm khám cho mọi người
- Tranh 3: Bác sĩ khám răng cho em bé
- Tranh 4: Người thầy thuốc phun thuốc trừ muỗi, sâu bọ

b. Em thường được bác sĩ chăm sóc khi em bị đau răng hoặc khi bị ốm....

c. Khi được bác sĩ chăm sóc em cảm thấy rất vui và biết ơn bởi nhờ có bác sĩ mà em nhanh chóng khỏe lại.

2-3-4: Đọc, giải nghĩa và luyện đọc bài: "Thầy thuốc như mẹ hiền".

5. Thảo luận, trả lời câu hỏi:

- (1) Tìm những chi tiết nói lên lòng nhân ái của Lãn Ông trong việc chữa bệnh cho con người thuyền chài.
- (2) Điều gì thể hiện lòng nhân ái của Lãn ông trong việc chữa bệnh cho người phụ nữ?
- (3) Vì sao có thể nói Lãn ông là người không màng danh lợi?
- (4) Em hiểu hai câu thơ cuối bài như thế nào?

Chọn ý đúng để trả lời:

- a. Công danh đã bị trôi di theo nước.
- b. Công danh chẳng đáng coi trọng, lòng nhân nghĩa mới đáng quý.
- c. Công danh rồi sẽ mất, lòng nhân nghĩa sẽ còn mãi mãi.

Trả lời:

1. Lãn Ông nghe tin con nhỏ của người thuyền chài bị bệnh đậu nặng, tự tìm đến thăm, chữa bệnh cho nó cả tháng trời, không ngại khổ. Chữa bệnh xong, ông không lấy tiền mà còn cho họ thêm gạo, củi.
2. Lãn Ông day dứt, tự buộc tội mình về cái chết của người bệnh không phải do ông gây ra. Người phụ nữ chết không phải do ông nhưng ông tự buộc tội mình "như mắc phải tội giết người" và ông vô cùng ân hận. Điều đó chứng tỏ ông là một thầy thuốc có lương tâm và trách nhiệm, có tấm lòng nhân đức cao cả.
3. Lãn Ông là một người không màng danh lợi được thể hiện qua chi tiết: Ông được tiến cử vào chức ngự y nhưng đã khéo từ chối.
4. Em hiểu hai câu thơ cuối bài là:

Đáp án: c. Công danh rồi sẽ mất, lòng nhân nghĩa sẽ còn mãi mãi.

Hoạt động thực hành - Bài 16A Tiếng Việt VNEN lớp 5

1. Nghe thầy cô đọc và viết vào vở hai khổ thơ đầu bài về ngôi nhà đang xây.
2. Thi tìm và viết vào phiếu học tập từ ngữ chứa các tiếng trong bảng sau:

a.

Tiếng	Từ ngữ	Tiếng	từ ngữ
rẻ	M. Rẻ quạt	rây	M. rây bột
dẻ	M. hạt dẻ	dây	M. chằng dây
giẻ	M. giẻ lau	giây	M. giây phút

b.

Tiếng	từ ngữ	tiếng	từ ngữ	tiếng	từ ngữ
vàng	M. sao vàng	vào	M. ra vào	vỗ	vỗ về

dàng	M. dịu dàng	đào	M. d ễ dào	đổ	đổ dành
------	-------------	-----	------------	----	---------

c.

Tiếng	từ ngữ	tiếng	từ ngữ
chiêm	M. lúa chiêm	liêm	M. liêm khiết
chim	M. chim sẻ	lim	M. gõ lim
diệp	M. diệp cá	kiếp	M. kiếp người
díp	M. díp mắt	kíp	M. kíp nổ

Đáp án và hướng dẫn giải

a.

Tiếng	Từ ngữ	Tiếng	từ ngữ
rẻ	rẻ quạt, rẻ sườn, giá rẻ, rẻ rúng.	rây	rây bột, mưa lầy rây
dẻ	hạt dẻ, mảnh dẻ	dây	Chăng dây, nhảy dây, dây thừng, dây leo
giẻ	giẻ lau bảng, giẻ rách, giẻ lau nhà	giây	giây phút, giây mực, giây bản

b.

Tiếng	từ ngữ	tiếng	từ ngữ	tiếng	từ ngữ
vàng	vội vàng, màu vàng, vàng vọt, vàng hoe, thỏi vàng...	vào	ra vào, vào bài, vào Nam, đá vào lưới, vào đ ề vào việc	vỗ	vỗ tay, vỗ v ề, vỗ ngực, sóng vỗ
dàng	dịu dàng, dễ dàng, d ễ dàng	đào	d ễ dào, dạt dào,	đổ	đổ dành, dạy dỗ, dụ dỗ, đổ ngọt.

c.

Tiếng	từ ngữ	tiếng	từ ngữ
chiêm	lúa chiêm, chiêm bao, đ ồng chiêm, chiêm bao, chiêm nghiệm	liêm	liêm khiết, liêm chính, liêm sỉ, thanh liêm
chim	chim chóc, con chim, chim sẻ, l ồng chim	lim	gỗ lim, lim dim,
diệp	diêm diệp, diệp cá, rau diệp	kiếp	kiếp người, khổn kiếp, kiếp nạn, muôn kiếp...
díp	díp mắt, díp xe	kíp	kíp nổ, ca kíp, c ần kíp, kíp người

3. Chọn tiếng thích hợp điền vào chỗ trống để hoàn chỉnh câu chuyện sau, biết rằng chỗ trống (1) chứa tiếng bắt đầu bằng r hoặc gi, chỗ trống (2) chứa tiếng bắt đầu bằng v hoặc d

Thầy quên mặt nhà con (1)....hay sao?

Có anh thợ vẽ truyên thẩn làm không đủ ăn. Bạn bè đến thăm, anh than thở thì họ bảo:

- Cậu hãy (2).... ngay một bức chân dung hai vợ chồng cậu (1) .... lờng khung kính mà treo. Thiên hạ thấy cậu khéo tay sẽ xô nhau tới, lo gì không khấm khá!

Nghe lời bạn, anh bảo vợ ng ỡ cho anh truyên thẩn,(1).... lại họa chính mình ng ỡ cạnh.(2)... xong, anh ngắm đi ngắm lại, lấy làm đặc ý lắm.

Một hôm, bố vợ tới chơi, thấy bức họa, hỏi:

- Anh(2) ... hình chị nào treo đó?

Anh tả trả lời:

- Chết thật, thầy quên mặt nhà con (1)....hay sao?

Ông bố vợ nói tiếp:

- Thì ra là vợ anh. Thế nó ng ỡ cạnh người nào mà tướng mạo kì (2) ....vậy?

Đáp án và hướng dẫn giải**Thầy quên mặt nhà con r ỡ hay sao?**

Có anh thợ vẽ truyên thẩn làm không đủ ăn. Bạn bè đến thăm, anh than thở thì họ bảo:

- Cậu hãy vẽ ngay một bức chân dung hai vợ chồng cậu r ỡ lờng khung kính mà treo. Thiên hạ thấy cậu khéo tay sẽ xô nhau tới, lo gì không khấm khá!

Nghe lời bạn, anh bảo vợ ng ỡ cho anh truyên thẩn, r ỡ lại họa chính mình ng ỡ cạnh. Vẽ xong, anh ngắm đi ngắm lại, lấy làm đặc ý lắm.

Một hôm, bố vợ tới chơi, thấy bức họa, hỏi:

- Anh vẽ hình chị nào treo đó?

Anh tả trả lời:

- Chết thật, thầy quên mặt nhà con r ỡ hay sao?

Ông bố vợ nói tiếp:

- Thì ra là vợ anh. Thế nó ngồi cạnh người nào mà tướng mạo kì dị vậy?

4. Điền từ thích hợp vào chỗ trống trong phiếu học tập:

Từ ngữ   đồng nghĩa   trái nghĩa

nhân hậu ....

trung thực ....

dũng cảm ....

cần cù ....

Đáp án và hướng dẫn giải

Điền từ thích hợp:

Từ ngữ	đồng nghĩa	trái nghĩa
nhân hậu	nhân ái, nhân nghĩa, nhân từ, phúc hậu, hiên hậu	độc ác, nhẫn tâm, tàn bạo, bất nhân, bất nghĩa
trung thực	thật thà, thành thật, thẳng thắn, cương trực	lừa dối, lừa đảo, dối trá, gian xảo, lừa đảo
dũng cảm	anh dũng, kiên cường, hùng dũng, gan dạ, quả cảm, gan góc	hèn nhát, nhát gan, nhu nhược, ươn hèn, nhút nhát
cần cù	chăm chỉ, siêng năng, chịu khó, cần mẫn, chuyên cần	lười nhác, lười biếng...

5. Nhận xét về việc sử dụng từ ngữ để thể hiện tích cách nhân vật.

a. Đọc bài văn “Cô Chấm” (SGK trang 172).

b. Cô Chấm trong bài là người có tính cách như thế nào?

c. Ghi những chi tiết và từ ngữ minh họa cho nhận xét của em vào phiếu bài tập theo mẫu:

Tính cách	chi tiết, từ ngữ minh họa
M. trung thực, thẳng thắn	đôi mắt dám nhìn thẳng, nghĩ thế nào dám nói thế
.....	.....

Đáp án và hướng dẫn giải

Tính cách	Chi tiết, từ ngữ minh họa
------------------	----------------------------------

M: (đoạn 1) Trung thực, thẳng thắn	đôi mắt dăm nhìn thẳng, nghĩ thế nào dám nói thế, dám nói thẳng khi bình điếm, trong bụng không có gì độc địa.
Chăm chỉ, cần cù	ao động để sông, hay làm, không làm thì tay chân bứt rứt, ra đường từ sớm mùng hai Tết.
Giản dị, chân chất	không đua đòi may mặc, mùa nào cũng mặc áo cánh nâu, mộc mạc như hòn đất
Giàu tình cảm, dễ xúc động	hay nghĩ ngợi, dễ cảm thương, khóc g ãn suốt buổi trong phim có cảnh ngộ đáng thương, nằm mơ, khóc mất bao nhiêu nước mắt

Hoạt động ứng dụng - Bài 16A Tiếng Việt 5 VNEN

Tìm hiểu những tấm gương người thầy thuốc tận tâm với người bệnh

Đáp án và hướng dẫn giải

Một buổi chiều muộn tại phòng khám nhỏ nép mình ở con ngõ 424 Thụy Khuê (quận Tây Hồ, Hà Nội), nhiều bệnh nhân vẫn đang chờ tới lượt khám bệnh. Trong trang phục áo blouse trắng quen thuộc, ông bác sĩ già đầu tóc bạc phơ ân cần chăm sóc từng người bệnh. Suốt 25 năm qua từ khi về hưu, ông vẫn duy trì công việc này mà chưa bao giờ lấy của người dân một đồng tiền khám bệnh. Ông là bác sĩ của người nghèo – Tiến sĩ, bác sĩ Nguyễn Văn Chương.

Năm nay đã ngoài 83 tuổi nhưng với đôi mắt tinh anh, dáng điệu nhanh nhẹn, ngày ngày bác sĩ Chương đón tiếp hàng chục lượt khách từ 7h sáng tới 8 – 9h tối. Chỉ khi chắc chắn không còn ai tìm đến, ông mới yên tâm đóng cửa nghỉ ngơi.

Người bệnh vẫn thường xưng con, gọi bác sĩ Chương là ông một cách thân thiện như thế! Ông cũng thích cách gọi này bởi nó khiến ông gần gũi với bệnh nhân của mình hơn. Trong không gian phòng khám vốn vẹo chỉ 20m2, ai cũng như người nhà nói chuyện, cười đùa chờ tới lượt được khám bệnh. Để nói về người bác sĩ già hơn 20 năm qua bằng cái tâm của mình vẫn luôn chữa trị với từng bệnh nhân, mọi người dành cho ông một sự biết ơn không biết đếm thế nào là đủ.

Tiến sĩ Y học, bác sĩ Nguyễn Văn Chương tốt nghiệp Đại học Y Hà Nội ngành Bác sĩ đa khoa năm 1959. Những năm 80, ông công tác tại Ban y tế, Bộ mỏ và than sau đó làm việc ở viện Bộ năng lượng. Với quyết tâm của mình, sau khi nghỉ hưu năm 1992, ông từ chối nhiều lời mời của các bệnh viện lớn để trở về nhà và mở một phòng khám nhỏ. Kể từ khi bước chân vào nghề Y đến nay cũng đã hơn 60 năm, ông vẫn luôn mong muốn người bệnh được đi đầu trị trong điều kiện tốt nhất có thể.

Phòng khám dưới tầng 1 được chia làm 2 phòng nhỏ: 1 phòng đi đầu trị, 1 phòng phục hồi chức năng. Các thiết bị, máy móc phần nhiều được ông mua từ khi mới mở phòng khám bằng số tiền tự dành dụm được sau khi nghỉ hưu. Vì là “phòng khám của

người nghèo” nên tất cả bệnh nhân đều được khám bệnh miễn phí. Ai có vấn đề gì về sức khỏe tới xin tư vấn ông Chương cũng không lấy tiền.

Để duy trì, mua thêm máy móc mới, đối với những người tới làm vật lý trị liệu, tùy theo hoàn cảnh ông thu một khoản tiền nhỏ. Mỗi lần trị liệu kéo dài hơn 2 tiếng đồng hồ với 5 – 7 liệu pháp, ông chỉ lấy 50.000 đồng với trẻ nhỏ, 150.000 đồng với người lớn. Những bệnh nhân ở xa, hoàn cảnh khó khăn, học sinh – sinh viên nghèo ông không nhận bất kỳ một đồng phí nào cả....